

TvMR

Tijdschrift voor Mensenrechten
Driemaandelijke uitgave
Verschijnt vier keer per jaar
Aanbevolen citeerwijze: TvMR

Redactie

Hoofdredacteur: Eva Brems
Eindredacteur: Heidi Panken
Redactie: Alexander De Becker, Evelien Dekezel, Maxime Stroobant, Paul Pataer, Wouter Vandenhole, Sabine Dawoud, Willem Debeuckelaere, Nathalie Van Leuven, Mieke Verheyde, Pieter Vanden Heede, Yves Haëck, Stefan Sottiaux, Fiona Ang, Marie Delplace, Marjan Van de maele, Catherine Vuysteke
Correspondent: Paul de Hert (NL)

Vorm: Bram Wets

Tijdschrift voor Mensenrechten is een initiatief van de Liga voor Mensenrechten vzw.

Abonnement op TvMR? Bel 09/223.07.38

Redactiesecretariaat

Liga voor Mensenrechten vzw,
J. Van Stopenberghestraat 2, 9000 Gent,
Tel.: 09/223.07.38 – Fax: 09/223.08.48
E-mail: info@mensenrechten.be
website: <http://www.mensenrechten.be>

Redactionele samenwerking en disclaimer

Het Tijdschrift voor Mensenrechten is een initiatief van de Liga voor Mensenrechten vzw. De redactie heeft een volstrekt autonoom statuut. Het TvMR strekt tot het aanmoedigen van het onderzoek naar actuele mensenrechtenthema's en het verspreiden van de kennis hierover. Voor publicatie aangeboden teksten, arresten en vonnissen en te bespreken boeken mogen rechtstreeks naar het redactiesecretariaat worden gestuurd. De redactie behoudt zich alle rechten voor de publicatie van ingezonden artikels, werken, advertenties, ed. te weigeren. Aan de totstandkoming van deze publicatie is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaardt de auteurs, de redactie en de uitgever geen verantwoordelijkheid. Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen redactionele bijdragen.

Lidmaatschap en abonnementen

Liga voor Mensenrechten

Lid met abonnement op Tijdschrift voor Mensenrechten: 27 euro per jaargang
Lid met abonnement op Fatik, tijdschrift voor Strafbeleid en Gevangeniswezen: 35 euro per jaargang
Lid met abonnement op beide tijdschriften: 60 euro per jaargang
Steuend lid met abonnement op beide tijdschriften: 96 euro per jaargang
Lid zonder abonnement: 5 euro per jaar

Het is ook mogelijk om, losgekoppeld van het lidmaatschap, een abonnement op de tijdschriften te bekomen.
Meer informatie bij Liga voor Mensenrechten.

De inhoudstafels van de oudere jaargangen zijn consulteerbaar op de website van de Liga voor Mensenrechten - www.mensenrechten.be

© Niets uit deze publicatie mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronische gegevensdragers of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande, uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uit respect voor mens en milieu wordt TvMR gedrukt op kringlooppapier en zonder Vluchtige Organische Stoffen!

Begrip 'terroristisch misdrijf' voldoende nauwkeurig omschreven

Is de definitie van het begrip 'terroristisch misdrijf' in de antiterrorismewet van 19 december 2003 te vaag? Dreigt de wet allerlei vormen van sociaal protest te criminaliseren? Enkele mensenrechtenorganisaties, waaronder de Liga voor Mensenrechten, trok aan de alarmbel. Het Arbitragehof heeft hun beroep tot vernietiging van de wet van 19 december 2003 echter verworpen. Volgens het Hof is de omschrijving van het misdrijf voldoende nauwkeurig en is het wettigheidsbeginsel dus niet geschonden. De wet kwalificeert een misdrijf als een terroristisch wanneer het "door zijn aard of context een land of een internationale organisatie ernstig kan schaden en opzettelijk gepleegd is met het oogmerk om een bevolking ernstige vrees aan te jagen of om de overheid of een internationale organisatie op onrechtmatige wijze te dwingen tot het verrichten of het zich onthouden van een handeling, of om de politieke, constitutionele, economische of sociale basisstructuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen". Het Arbitragehof erkent dat vooral het opzettelijk element in sommige gevallen aanleiding kan geven tot interpretatieproblemen. Het Hof is echter van oordeel dat het gebruik van termen zoals 'ernstig', 'op onrechtmatige wijze' of 'vernietigen', alsook de verplichting om strafbepalingen strikt te interpreteren, het voor de rechters die de wet moeten toepassen, niet mogelijk maakt "om handelingen waarvan de gevolgen kennelijk niet aanzienlijk zouden zijn, als terroristische misdrijven te beschouwen".

[Arbitragehof, arrest nr. 125/2005 van 13 juli 2005, www.arbitrage.be]

Universele jurisdictie in Groot-Brittannië

Op 18 juli 2005 is de Afghaan Farayadi Sarwar Zardad door een Britse strafrechtbank schuldig bevonden aan foltering en het nemen van gijzelaars. De beschuldigde had deze misdrijven in de jaren negentig in Afghanistan gepleegd, maar kon door een Britse rechter worden veroordeeld dankzij de figuur van de 'universele jurisdictie'. Dit begrip houdt in dat een staat een bepaalde misdadiger kan vervolgen en bestraffen, ook al is de misdaad elders gepleegd en zijn daders noch slachtoffers burgers van die staat. Zardad kreeg 20 jaar gevangenisstraf en is de eerste die door een Britse rechtbank volgens het principe van universele jurisdictie werd bestraft. Groot-Brittannië is na Spanje, België en Frankrijk het vierde land dat dit jaar een niet-onderdaan heeft vervolgd op basis van universele jurisdictie.

[Crown Court, 18 juli 2005]

Rechtvaardigheid in TOTAL-zaak?

Op 29 juni 2005 verklaarde het Hof van Cassatie de klacht van vier Birmanezen tegen de Belgische zetel van energiegigant TOTAL onontvankelijk. De klacht is gebaseerd op de Genocidewet en betreft beschuldigingen aan het adres van TOTAL over dwangarbeid en steun aan de militaire junta in Birma. Op het moment van het indienen van de klacht was een van de Birmanezen in België als vluchteling erkend.

De redenering van het Hof wekt verbazing. De wet van 5 augustus 2003, die de Genocidewet grondig wijzigt, bevat een overgangsregeling voor aanhangige klachten. De regeling beoogt de onttrekking van de meeste zaken aan de Belgische gerechten. Zo zal een klacht waarvoor een gerechtelijk onderzoek was opgestart en een onderzoeksdaad was gesteld, toch niet in België worden behandeld, tenzij er "tenminste één Belgische klager was op het ogenblik van het instellen van de strafvordering [...]". Door een vergetelheid van de wetgever spreekt de regeling niet van erkende vluchtelingen. Nochtans hebben zij dezelfde toegang tot het rechtssysteem als Belgen. Het Hof van Cassatie stelde over de overgangsregeling een prejudiciële vraag aan het Arbitragehof. Dit Hof antwoordde dat de regeling in strijd is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en het Vluchtelingenverdrag (zie TvMR 2005, nr. 2, 2). Toch verklaarde het Hof van Cassatie de klacht onontvankelijk. Het koos niet voor een grondwets- en verdragsconforme interpretatie, maar voor een strikte interpretatie die niet de bedoeling van de wetgever weergeeft.

Een twintigtal mensenrechtenorganisaties en vakbonden hebben zich verenigd in een 'Uniek Samenwerkingsverband voor Rechtvaardigheid in het TOTAL-dossier in Birma'. Zij ijveren voor een interpretatiewet die verduidelijkt dat de overgangsregeling ook voor erkende vluchtelingen openstaat.

[Hof van Cassatie, 29 juni 2005, www.cass.be]